

Об'єктивні чинники впровадження інтеграційного підходу у професійну підготовку майбутніх учителів технологій

Анотація. У статті визначено об'єктивні передумови інтеграції знань у професійній підготовці майбутніх учителів технологій. Зокрема, зазначено, що загальновідомі передумови (методологічні, психологічні, дидактичні, історичні) цього процесу доповнюються соціально-економічними передумовами, освітніми тенденціями, професійними вимогами до вчителя технологій, інтеграційним підходом як відповіді на сучасні виклики, перспективами професійного розвитку і розвитку освітніх інновацій.

Ключові слова: інтеграційний підхід, професійна підготовка, технології, вчитель технологій, передумови інтеграційного підходу.

Annotation. The article defines the objective prerequisites for the integration of knowledge in the professional training of future technology teachers. In particular, it is stated that the well-known prerequisites (methodological, psychological, didactic, historical) of this process are supplemented by socio-economic prerequisites, educational trends, professional requirements for technology teachers, an integration approach as a response to modern challenges, prospects for professional development and the development of educational innovations.

Keywords: integration approach, professional training, technology, technology teacher, prerequisites of the integration approach.

Реальний світ у своїх проявах настільки багатогранний, що, вивчаючи його, людина прагнула досягнути цілісної картини, упорядкувати свої знання, віднайти гармонію, що зумовило синтез знань з багатьох галузей наук. Пізнання цілісних структур і форм єдності оточуючого світу забезпечує формування інтегрованого знання [3, с. 174], що набуває особливої актуальності в контексті сучасних освітніх парадигм і соціокультурних трансформацій.

Інтеграційні процеси, що особливо інтенсивно розвиваються в галузях суспільного життя, науки та виробництва, є об'єктивною основою взаємозв'язку навчальних дисциплін закладів вищої освіти (ЗВО) [2, с. 47], у цілому, і навчальних дисциплін циклу професійної підготовки майбутніх учителів технологій, зокрема, що зумовлено низкою особливостей освітнього процесу. Сучасні вимоги до професійної підготовки майбутніх учителів технологій потребують комплексного підходу, що поєднує технологічні навички, художньо-естетичну підготовку та педагогічну майстерність. Інтеграційний підхід сприяє формуванню у них системи професійних компетентностей.

Необхідною передумовою забезпечення належного рівня професійної кваліфікації майбутніх учителів технологій є «вдосконалення змісту освіти, в якому знаходять своє узагальнене відображення суспільно-виробничі вимоги до особистісних і професійних якостей майбутніх педагогів. Окрім того, в умовах сучасних глобалізаційних процесів зростає роль культурної ідентифікації українського народу серед культур народів світу на основі традицій декоративно-ужиткового мистецтва (ДУМ), що зберігає ознаки українського етносу» [2, с. 47]. Ці обставини зумовлюють необхідність професійної підготовки майбутніх учителів технологій на засадах інтеграційного підходу. Об'єктивні передумови інтеграції знань, аналогічні до передумов у всіх закладах освіти (методологічні, психологічні, дидактичні, історичні), доповнюються тут низкою нових чинників, зокрема:

1. Соціально-економічні передумови:

1.1. Трансформація освітньої парадигми: модернізація системи професійної освіти відповідно до європейських стандартів; упровадження компетентнісного підходу в освітній процес; зростання вимог до якості професійної підготовки педагогів; можливість

формування конкурентоспроможних фахівців; інтеграція України в європейський освітній простір;

1.2. Ринкові вимоги: потреба у висококваліфікованих педагогічних кадрах; зростання попиту на фахівців з інтегрованими компетентностями; можливості та збереження традиційних ремесел; розвиток креативних індустрій; диверсифікація професійної діяльності вчителів технологій;

2. Освітні тенденції:

2.1. Інноваційні освітні технології: цифровізація освітнього процесу; впровадження STEAM-освіти; розвиток проєктного навчання; інтеграція формальної та неформальної освіти; індивідуалізація освітніх траєкторій;

2.2. Методологічні аспекти: міждисциплінарний характер професійної підготовки; синергія теорії та практики; інтеграція традиційних та інноваційних методів навчання; розвиток системного мислення; формування цільної картини професійної діяльності;

3. Професійні вимоги до вчителя технологій:

1.1. Технологічна компетентність: володіння традиційними техніками обробки текстилю; освоєння сучасних технологій; здатність до технологічних інновацій; розуміння технологічних процесів; забезпечення якості виробів;

1.2. Художньо-естетична підготовка: розвинений естетичний смак; художньо-творчі можливості; знання основ дизайну; розуміння народних традицій; здатність до творчої інтерпретації;

1.3. Педагогічна майстерність: володіння сучасними методиками навчання; здатність до педагогічної творчості; комунікативна компетентність; організаторські здібності; психолого-педагогічна культура;

4. Інтеграційний підхід як відповідь на сучасні виклики:

4.1. Переваги інтеграційного підходу: системність професійної підготовки; оптимізація освітнього процесу; якість навчання; розвиток творчого потенціалу; формування професійної мобільності;

4.2. Інтеграційні процеси в підготовці: інтеграція змісту навчання; міждисциплінарні зв'язки; поєднання різних форм навчання; інтеграція теорії та практики; синтез традицій та інновацій;

4.3. Результативність інтеграційного підходу: формування системи компетентностей; розвиток професійної культури; підвищення конкурентоспроможності; готовність до інноваційної діяльності; професійна адаптивність;

5. Перспективи розвитку:

1.1. Освітні інновації: розроблення інтегрованих навчальних програм; створення інноваційного освітнього середовища; упровадження дуальної освіти; розвиток дистанційного навчання; міжнародна співпраця;

1.2. Професійний розвиток: неперервна професійна освіта; самоосвіта та саморозвиток; професійна мобільність; міжнародний обмін досвідом; участь у професійних організаціях.

Таким чином, актуальність упровадження інтеграційного підходу у професійну підготовку майбутніх учителів технологій зумовлена комплексом соціально-економічних, освітніх і професійних чинників. Інтеграційний підхід забезпечує формування у майбутніх учителів технологій системи професійних компетентностей, що відповідає сучасним вимогам до підготовки педагогічних кадрів і потребам ринку праці.

Список використаних джерел:

1. Kudria O., Skovronskyi B., Marushchak O., Honcharova N., Sipii V. The Role of Innovative Techniques in Development of STEM-education in Ukraine. *ACADEMIA: Higher Education Policy Network*.

Special issue: «War, education and development: a pedagogical response to the challenges of modernity». 2024. № 35-36. P. 132-155. DOI: <https://doi.org/10.26220/aca.5006>; URL: <https://pasithee.library.upatras.gr/academia/article/view/5006>

2. Зузяк Т., Марущак О., Стешин Є. Інтеграційний підхід до навчання учнів ПТНЗ художньої обробки металу. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*. Умань, 2019. Вип. 2. С. 46-53.

3. Зузяк Т.П., Марущак О.В., Шинін О.С., Савлук В.М. Інтегративна природа декоративно-ужиткового мистецтва як чинник збереження художніх традицій народних ремесел і промислів. *Perspectives of world science and education*. Abstracts of the 3rd International scientific and practical conference. CPN Publishing Group. Osaka, Japan. 2019. Pp. 172-180.

4. Марущак О.В., Магдич Я.І. Інтеграційний підхід у навчанні майбутніх учителів трудового навчання та технологій як умова збереження традицій декоративно-ужиткового мистецтва. *Актуальні проблеми підготовки вчителя трудового навчання та технологій: теорія, досвід, проблеми*: зб. наук. праць. Вінниця: ПП Балюк І.Б., 2019. Вип. II. С. 19-22.

Марущак О.В., Миколук Д.М., Панасюк Я.П., Скотар В.Т. Міждисциплінарна інтеграція як засіб формування у майбутніх учителів трудового навчання та технологій професійних компетенцій. *Topical issues of the development of modern science*. Abstracts of the 8th International scientific and practical conference. Publishing House «ACCENT». Sofia, Bulgaria. 2020. Pp. 357-366.